ОПШТИНСКО ОСНОВНО УЧИЛИШТЕ
„ КРУМ ТОШЕВ ” - СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ПЛАН И ПРОГРАМА

за планирани екскурзии и други слободни активности во училиштето во учебната 2024/2025

СКОПЈЕ, 2024 г.

Програма за планирани екскурзии и други слободни активности во училиштето во учебната 2024/2025

Училишните екскурзии и другите слободни активности на учениците се посебни вонучилишни облици на воспитно – образовна работа што се изведуваат надвор од училиштето, со цел да се реализираат конкретни цели од наставните програми како совладување и проширување на знаењата, примена на вештини и ставови преку непосредно запознавање на појавите, како и односи во природната и општествената средина, културно-историските знаменитости, индустриските и земјоделските капацитети, во согласност со воспитно-образовната работа на училиштето.

Воедно учениците се запознаваат и со традицијата и обичаите во различни делови од Р.С.Македонија. Во зависност од интересите на учениците и од временските услови можни се и промени во планот за изведување на екскурзиите.

Во текот на учебната 2023/2024 година ќе бидат организирани:

Екскурзии / Излети	**Време на изведување**	**Релација**	**Одделение**
Еднодневен есенски излет	септември/октомври	Марков манастир – Црква Св. Илија- Чардак	I – IX одд.
Еднодневен пролетен излет	мај/јуни	Пеленица / Дељадровци	I – IXодд.
Наставна – научна еднодневна екскурзија со рекреативен карактер	мај	Кавадарци	III одд.
Наставна – научна дводневна екскурзија со рекреативен карактер	септември/октомври или мај (во зависност од интересот на учениците и родителите)	Источна Македонија	VI одд.
Наставна – научна тродневна екскурзија со рекреативен карактер	септември/октомври или мај (во зависност од интересот на учениците и родителите)	Западна Македонија	IX одд.
Настава во природа	април/мај (По посебно изготвена програма)	Охрид	V одд.
Набљудувања	Во текот на годината	Според програмата	I – IX одд.
Посета на знаменитости и установи	Во текот на годината	Според програмата	I – IX одд.

ЕСЕНСКИ ЕДНОДНЕВЕН ИЗЛЕТ

Место: **Марков манастир – Маркова сушица / црква Св. Илија – Чардак**
Воспитно образовни цели:

- запознавање со природните ресурси и со културното наследство.
- градење на позитивен однос кон природата, културното наследство, спортот и рекреативните активности;
- запознавање со различни средини и нивните специфични природно-географски обележја;
- создавање на позитивен став и еколошки пристап кон непосредната околина во која живеат учениците, како и кон животните;

Задачи:

- развивање интерес за природата, градење еколошки навики;
- поттикнување и манифестирање позитивни емоции;
- социјализација, колективна заштита и стекнување на искуство за осамостојување и грижа за себе;
- поттикнување и развивање на чувство на колективност, меѓусебна почит и позитивен натпреварувачки дух;
- развивање интерес за спортски активности, рекреација и создавање навики за здраво живеење;
- создавање навики на здраво живеење.

Содржина и активности: Рекреација, дружење, набљудување, насочено внимание, истражување, фотографирање.
Носители на активностите: учениците од I-IX одделение, одделенските раководители и класните раководители.
Раководител на екскурзијата:Филип Ацевски – наставник по информатика
Одговорен наставник: Фанка Каралиева – одделенски наставник
Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите;
- во организацијата и реализацијата ќе посредува избраната туристичка агенција.

Време на реализација : септември/октомври.
Локалитети за посета и правци на патување : Трубарево – Марков манастир – Маркова сушица / црква Св. Илија –Чардак (одалеченост 22-24 км.)
Техничка организација:
Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, добри услови за сместување, туристички водич и лекар.
Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите.
Начин на вреднување и користење на резултатите: На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи,описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.

За учениците кои не учествуваат на излетот училиштето организира настава.

ПРОЛЕТЕН ЕДНОДНЕВЕН ИЗЛЕТ

Место: Пеленица / Дељадровци
Воспитно образовни цели:

- Запознавање со атрактивно место во близина на Скопје и природните убавини и знаменитости
- запознавање на други средини нивните природно-географски обележја, со релјефот, вегетацијата на овој простор,
- негување на старите културни вредности и обичаи,
- запознавање со историјата на овој простор,
- развивање на позитивна групна динамика,
- развивање позитивен став кон спомениците и природната околина.

Задачи:

- развивање интерес за природата, градење еколошки навики;
- поттикнување и манифестирање позитивни емоции;
- позитивен однос кон верските и културните вредности;
- социјализација и колективна заштита;
- развивање интерес за спортски активности, рекреација и создавање
- да се поттикнува и развива другарството , меѓусебно почитување, позитивен дух и подобри меѓусебни односи.
- навики на здраво живеење.

Содржина и активности: Рекреација, дружење, набљудување, насочено внимание, фотографирање.
Носители на активностите: учениците од I-IX одделение, одделенските раководители и класните раководители.
Раководител на екскурзијата: Кристијан Ѓошевски – наставник по физичко и здравствено образование
Одговорен наставник: Благица Тодевска - одделенски наставник
Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите,
- во организацијата и реализацијата посредува избрана туристичка агенција.

Време на реализација : мај/јуни
Локалитети за посета и правци на патување: Трубарево – Пеленица/ Дељадровци (одалеченост 13-15 км.)
Техничка организација: Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, добри услови за сместување, туристички водич и лекар.
Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите.
Начин на вреднување и користење на резултатите: На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи,описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.

За учениците кои не учествуваат на излетот училиштето организира настава.

ЕДНОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА ЗА УЧЕНИЦИ ОД ТРЕТО ОДДЕЛЕНИЕ

Место на одржување: Кавадарци
Воспитно образовни цели:

- Запознавање со природните убавини и знаменитости на нашите краишта, нивните природно-географски обележја, со релјефот, вегетацијата на овие простори,
- негување на старите културни вредности и обичаи,
- запознавање со историјата на овие простори со музеи, цркви, водопади и др.
- развивање позитивен став кон спомениците и природната околина.

Задачи:

- Запознавање на природната средина и законитостите што влијаат во неа, со природните убавини на крајот, поблиското и подалечното минато, како и други настани од историско значење,
- да развиваат позитивен однос кон животната средина,
- да се развие чувството за одговорност, свесна дисциплина,
- да се поттикнува и развива другарството , меѓусебно почитување, позитивен дух и подобри меѓусебни односи.

Носители на активностите:

- одделенските раководители во III одд.
- учениците од III-1/2 одд.

Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите,
- во организацијата и реализацијата ќе посредува избраната туристичка агенција.

Раководител на екскурзијата: Весна Петковиќ, одделенски раководител на III -1 одд.
Одговорен наставник: Весна Петковиќ, одделенски раководител на III -1 одд. и Гордана Стојановска одделенски раководител на III-2 одд.
Време на реализација: мај
Техничка организација: Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, туристички водич и лекар.
Начин на финансирање:Трошоците на патувањето ги сносат родителите.
Начин на вреднување и користење на резултатите: На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи, описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.

Локации за посета:
Хидроцентрала ХЕЦ Тиквеш и Тиквешко езеро; Винарија Тиквеш; црквата Св Петка; градски парк Кавадарци, Спомен костурница, Ваташа - Спомен куќата на Страшо Пинџур, Спомен обележје на 12 Младинци, Моклиште и Моклишка воденица.

План на патувањето:

Тргнување во 8: 00 пред училиште.

Попатно разгледување на одликите на Македонија.

Посета на вештачкото Тиквешко Езеро, како и ХЕЦ Тиквеш. Разгледување на природните убавини на блиската околина. Запознавање со функцијата и значењето на хидроцентралата за регионот.

Посета на црква Св. Петка.

Патот го продолжуваме за селото Ваташа каде се посетуваат Спомен куќата на Страшо Пинџур и Спомен обележјето за дванаесетте младинци стрелани за време на НОБ.

Посета на градот Кавадарци и прошетка низ градски парк и чаршијата.

Посета на Спомен костурницата во Кавадарци која претставува монументален споменик за паднатите борци.

Пристигнување во Моклиште и Моклишка Воденица (време за ручек и одмор на учениците).

Тргнување за Скопје во 16 : 00 часот и пристигнување во училиштето во попладневните часови.

За учениците кои не учествуваат на екскурзијата училиштето организира настава.

ДВОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА ЗА УЧЕНИЦИ ОД ШЕСТО ОДДЕЛЕНИЕ
Источна Македонија

Место на одржување: Источна Македонија
Воспитно образовни цели:

- Запознавање со природните убавини и знаменитости на нашите краишта, нивните природно-географски обележја, со релјефот, вегетацијата на овие простори,
- негување на старите културни вредности и обичаи,
- запознавање со историјата на овие простори со музеи, цркви, водопади и др.
- развивање позитивен став кон спомениците и природната околина.

Задачи:

- Запознавање на природната средина и законитостите што влијаат во неа, со природните убавини на крајот, поблиското и подалечното минато, како и други настани од историско значење,
- да развиваат позитивен однос кон животната средина,
- да се развие чувството за одговорност, свесна дисциплина,
- да се поттикнува и развива другарството , меѓусебно почитување, позитивен дух и подобри меѓусебни односи.

Носители на активностите:

- одделенските раководители
- учениците од VI-1/2 одд.

Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите,
- во организацијата и реализацијата ќе посредува избраната туристичка агенција.

Раководител на екскурзијата: Гоце Петровски - класен раководител на VI - 1 одд.
Одговорни наставници: Гоце Петровски класен раководител на VI-1 одд. Матеа Цветковски класен раководител на VI-2 одд.
Време на реализација: два дена во септември/октомври или мај
Техничка организација: Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, добри услови за сместување, туристички водич и лекар.
Начин на финансирање:Трошоците на патувањето ги сносат родителите.
Начин на вреднување и користење на резултатите:На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи, описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.
План на патувањето:
1. ден
Тргнување на групата од пред училиште во 08.00 часот. Се патува преку Куманово, со попатна посета на опсерваторија Кокино и Човеков Камен. Се продолжува кон Кратово, разгледување на градот Кратово, запознавање со историјатот на крајот, кулите, Радин мост, музејот, црквата и др. Се продолжува за Пробиштип, Штип и Радовиш се посетува црквата Св. Троица-Радовиш. Се продолжува за Струмица, посета на Колешински водопади и Смоларски

водопади, посета на „ Успение на пресвета Богородица“ -Вељуса и „ Св. Леонтиј“- Водоча. Пристигнување во Дојран и сместување во хотел. Вечера. Организирана забава за учениците.Ноќевање.

2. ден

.Појадок, посета на граничен премин Стар Дојран и посета на градот Дојран и Природонаучен музеј. Ручек во хотелот. Тргнување за Скопје преку Богданци, посета на печатницата Софија, Гевгелија, Демир Капија и посета на Кралска винарија „ Кралица Марија“, Неготино, се продолжува за Стоби со разгледување и запознавање со локалитетот. Со панорамски разгледувања, фотографирања и попатни одмори се продолжува за Скопје.
Пристигнување пред училиштето во вечерните часови.

Ученици - учесници во дводневна екскурзија низ Источна Македонија

- учениците од VI/1 одд., одд. раководител: Гоце Петровски
- учениците од VI/2 одд., одд. раководител: Матеа Цветковски

За учениците кои не учествуваат на излетот училиштето организира настава.

ТРОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА ЗА УЧЕНИЦИ ОД ДЕВЕТТО ОДДЕЛЕНИЕ
Западна Македонија

Место на одржување: Западна Македонија
Воспитно образовни цели:

- Запознавање со природните убавини и знаменитости на нашите краишта, нивните природно-географски обележја, со релјефот, вегетацијата на овие простори,
- негување на старите културни вредности и обичаи,
- запознавање со историјата на овие простори,
- развивање позитивен став кон спомениците и природната околина.

Задачи:

- Запознавањена природната средина и законитостите што влијаат во неа, со природните убавини на крајот, поблиското и подалечното минато, како и други настани од историско значење,
- да развиваат позитивен однос кон животната средина,
- да се развие чувството за одговорност, свесна дисциплина,
- да се поттикнува и развива другарството , меѓусебно почитување, позитивен дух и подобри меѓусебни односи.

Носители на активностите:

- одделенските раководители
- учениците од IX одд.

Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите,
- во организацијата и реализацијата ќе посредува избраната туристичка агенција.

Раководител на екскурзијата: Ирена Камчева Младеновска - класен раководител на IX - 2 одд.
Одговорни наставници: Ирена Камчева Младеновска - класен раководител на IX - 2 одд. и Валентина Манева класен раководител на IX - 1 одд
Време на реализација: три дена во септември/октомври или мај
Финансирање:Трошоците на патувањето ги сносат родителите.
Техничка организација: Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, добри услови за сместување, туристички водич и лекар.
Начин на вреднување и користење на резултатите: На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи, описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.
План на патувањето:

- ***1.ден*** Тргнување на групата од пред училиште во 7:30 часот. Се патува преку Велес, со попатен одмор на брегот на Велешкото Езеро. Се продолжува кон Прилеп, каде е предвидено панорамско разгледување и посета на спомен-паркот Могила. Од Прилеп се продолжува кон Крушево каде е предвидено панорамско разгледување и посета на Македониумот и спомен -куќата на Тоше Проески. Се продолжува во Битола, каде е предвидена посета на Хераклеа и прошетка по Широк сокак. Од тука се

тргнува кон крајната дестинација за овој ден - Охрид, каде во попладневните часови учениците се сместуваат во хотел. Вечера, организирана забава за учениците. Ноќевање.

- ***2.ден*** Појадок, а потоа претпладневен излет до манастирот Св.Наум и изворите на реката Црн Дрим, со попатна посета на наколната населба Градиште. Враќањето во хотелот е предвидено за ручек, по кој учениците заминуваат на прошетка во Охрид, при што ќе бидат посетени: Св.Софија, Св.Јован Канео, Плаошник, Самоилова тврдина, амфитеатарот, Билјанини извори. Попатно е предвидена прошетка низ стариот дел на Охрид и запознавање со охридската архитектура. Враќање во хотелот во вечерните часови, вечера. Ноќевање
- ***3. ден*** Појадок. Посета на Вевчани и изворите, а на враќање прошетка низ Струшката чаршија, на истекот од Охридското Езеро и по течението на Дрим, посета на куќата на Миладиновци и Природо-научниот музеј. Враќање во хотелот за ручек и заминување за Скопје преку Кичево, Гостивар и Тетово, со попатен одмор на превојот Стража. Пристигнување пред училиштето во вечерните часови.

Ученици - учесници во тродневна екскурзија низ Западна Македонија

- учениците од IX-1 одд, одд. раководител: Валентина Манева
- учениците од IX-2 одд, одд. раководител: Ирена Камчева Младеновска

За учениците кои не учествуваат на екскурзијата училиштето организира настава.

ПРОГРАМА ЗА НАСТАВА ВО ПРИРОДА
ЗА УЧЕНИЦИ ОД ПЕТТО ОДДЕЛЕНИЕ

Место на одржување: Охрид
Наставни теми: животински свет во водата и покрај водата, усно и писмено изразување, геометриски тела, нашето минато, скокови во далечина, пеење

ВОСПИТНО ОБРАЗОВНИ ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО ПРИРОДА

- **Глобални цели**

Учениците непосредно да се здобијат со знаења, претстави и поими за природната
средина и општественото живеење на луѓето во крајот што ќе го посетат, како и запознавање со историското минато, културно - историските знаменитости, ширење на пријателство и соработка со врсниците од крајот што се посетува. Предзнаењата и знаењата стекнати во училиштето и домот се дополнуваат, се дооформуваат, се потврдуваат и се систематизираат;

- **Цели**

- да се поттикнува развојот на самостојноста кај учениците;
- да се развива љубопитноста (да поставува прашања и да дава соодветен одговор на нив);
- да се оспособуваат за организација, комуникација, тимска работа, примена на стекнати знаења во нови ситуации;
- да се оспособуваат за критички осврт на сопственото размислување и согледување на потребата од докази;
- да се оспособуваат за активна вклученост во решавање проблемски задачи;
- стекнатите знаења во училницата да се применуваат во конкретни ситуации на терен
(трансфер);
- примена на техники за учење во различни конкретни ситуации (набљудување, собирање податоци, споредување и средување податоци, истражување, анализа и синтеза на стекнатите знаења);
- да се запознаат со природните богатства/ресурси;
- да се разберат настаните, појавите, природни богатства, стопанството, културно-
историски споменици и знаменитости, културата и традицијата на делови од Р.Македонија);
- да се развиваат способностите на учениците (мисловни способности, разни мануелни способности, просторно претставување, ориентирање и снаоѓање);
- поттикнување на позитивни чувства (успешност, самосвест, позитивен однос кон стекнување на знаења, трајност на стекнатите знаења, соработка со други во групата, соработка со возрасни);
- социјализација и едукација на учениците;
- користење на современи педагошки форми, методи и техники на работа;
- да се надминат меѓунационалните, социјалните и други разлики во развојот и комуникацијата на учениците и формирање на личноста, активно и креативно да се вклучување во понатамошниот воспитно-образовен процес и во другите сфери на живеење и работа.

- **Наставни форми**

Заедничка
Групна
Парови/тандем
Индивидуална

- **Наставни методи**

Говорна метода
Текст метода
Метод на пишување
Метод на практична работа
Метод на проблемско учење
Метод на учење со откривање
Метод на истражување
Метод на игра

- **Активни методи**

- автентично учење
- учење преку решавање проблеми
- акциски проект
- критичко размислување
- самостојно истражување
- стратегии за критичко мислење

- **Техники на учење**

Бура на идеи
Грозд
Умна мапа
Интервју
Минутна работа
Петоред
ЗСУ- знам, сакам да знам, учам

ЗАДАЧИ

- развивање интерес за природата и градење еколошки навики
- поттикнување и манифестирање позитивни емоции
- позитивен однос конверските и културните вредности
- социјализација и колективна заштита
- развивање интерес за спортски активности, рекреација и создавање навики за мздраво живеење
- развивање другарство, меѓусебно почитување, позитивен дух и добри меќусебни односи.

ПЛАНИРАНИ ПОСЕТИ ЗА ВРЕМЕ НА ПРЕСТОЈОТ:

Панорамско запознавање со објектите и локалитетите крај патот и водење карта на патувањето:

- Полошка Котлина-Гостивар, Вруток (посета)
- Мавровско Езеро (панорамско разгледување)
- По текот на реката Радика (панорамско разгледување)
- Манастир Св.Јован Бигорски (посета)
- ХЕЦ,,Глобочица,,-Дебарско Езеро(панорамско разгледување)
- Вевчански извори (посета)
- Струга, куќата на браќата Миладиновци (посета)
- Посетата на Природонаучен музеј „Др. Никола Незлобински“- Струга
- Набљудување на истекот на реката Црн Дрим-Мостот на поезијата (посета)
- Посета на хотел (разговор за туризам)
- Охрид, Плаошник, Самоилова тврдинина (посета)
- Куќата на Робевци (посета)
- Билјанини извори,, (посета)
- Битола, Хераклеа (посета)
- Прилеп, Могила на непобедени (посета)
- Велес, Велешко Езеро (панорамско разгледување)

ЗАДАЧИ НА ИСТРАЖУВАЧКОТО УЧИЛИШТЕ

- Запознавањена природната средина и законитостите што влијаат во неа, како и зависноста на луѓето од природните услови и менување на средината на живеење, работа и секојдневен живот на луѓето во крајот.
- Запознавање со природните убавини на крајот, поблиското и подалечното минато, како и други настани од историско значење.
- Да се запознаат со позначајни културно-истористки, стопански и други објекти како што се: црква Св.Стефан, Манастир Св.Јован Бигорски, посета на куќата на браќата Миладиновци, посета на куќата на Робевци, посета на Хидробиолошкиот завод ,,Билјанини извори,, Манастир Св.Наум и извор на Црн Дрим, Хераклеа, Могила на непобедените.
- Да стекнат основни сознанија за Екологијата, да развиваат позитивен однос кон животната средина.
- Да се запознаат со животинскиот и растителниот свет на Охридското Езеро.
- Да ги препознаваат, собираат и ја знаат користа од лековитите билки.
- Да се запознаат со занимањата на луѓето во крајот(рибарство, туризам, угостителство и др.)
- Да се оспособат за движење и ориентација во просторот.
- Учениците да се вклучат во извршување на различни задачи, притоа да се развие чувството за одговорност, свесна дисциплина.
- Да стекнат и негуваат работни и хигиенски навики за одржување на лична и општа хигиена.
- Да се поттикнува и развива другарството , меѓусебно почитување, позитивен натпреварувачки дух, правилен психички развој како резултат на позитивното влијание на повеќедневен престој во здрава природна средина.

ПОДГОТОВКИ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА

Прв ден

 Сместување на учениците и багажот во автобусот. Тргнување од пред училиштето во 8:00 часот.
 Се патува преку Тетово, Гостивар, с.Вруток (попатно-панорамско набљудување на Полошката Котлина). Пристигнување во с.Вруток од каде што извира реката Вардар-Вруток, се продолжува кон Маврово (разгледување на Мавровското Езеро), посета на манастирот Св. Јован Бигорски.
 Посета на Вевчани и Вевчанските извори (ручек и одмор на учениците)
 Заминување за Охрид, пристигнување во Охрид и сместување во хотел.
 Запознавање со куќниот ред на хотелот.
 Вечера
 Прошетка и разгледување на непосредната околина.
 Пишување извештај за патувањето, попатното набљудување и реализираните посети. Работат во групи (пишување и илустрирање). Презентација на извештаите и размена на искуства и знаења. Користење техника ЗСУ за стекнување нови знаења за посетените места. Водење на групен дневник за местата, знаењата и впечатоците од активностите во првиот ден.
 Дружење и забава
 Лична хигиена
 Спиење во 22:00 часот.

Втор ден

 Будење во 7:00 часот и средување на собите.
 Лична хигиена
 Утринска гимнастика 7:30 до 8:00ч.
 Појадок
 Посета на наколната населба во Градиште, Залив на коските и манастирскиот комплекс Св. Наум Охридски и изворите на реката Дрим.
Враќање во хотел
 Ручек
Посета на градот Охрид (посета на градот, чаршијата, Амфитеатарот, Самоилова тврдина, Плаошник , Св. Јован Канео)
 Попладневен одмор
 Вечера
 Дружење и забава
 Пишување извештај за патувањето, попатното набљудување и реализираните посети. Работат во групи (пишување и илустрирање). Презентација на извештаите и размена на искуства и знаења. Користење техника за стекнување нови знаења за градот Охрид и неговите знаменитости. Водење на групен дневник за местата, знаењата и впечатоците од активностите во вториот ден.
 Лична хигиена
 Спиење во 22:00 часот

Трет ден

 Будење во 7:00 часот и средување на собите
 Лична хигиена
 Утринска гимнастика 7:30ч. до 8:00ч.
 Појадок
 Посета на градот Струга (чаршија, куќата на браќата Миладиновци, посета на Природонаучен музеј „Др. Никола Незлобински“, набљудување на истекот

на реката Црн Дрим-Мостот на поезијата)
- Враќање во хотел
- Ручек
- Попладневен одмор и релаксација на учениците
- Организирање на спортски натпревари и социјални игри.
- Прошетка покрај езерскиот брег и собирање растенија, каменчиња и разни други природни материјали.
- Пишување на извештаи за посетите, нивна илустрација и презентација. Водење на групен дневник за местата, знаењата , впечатоците и доживувањата од активностите на третиот ден.
- Организирање на квиз натпревар од областа на знаењата кои учениците можеа да ги стекнат во текот на овие три дена.
- Вечера.
- Организирана диско забава и дружење на учениците.
- Лична хигиена
- Спиење во 22:00 часот

Четврти ден
- Будење во 7:00 часот и средување на собите
- Лична хигиена
- Утринска гимнастика 7:30ч. до 8:00ч.
- Појадок
- Подготовка на багажот 9:00ч. – 10:00ч.
- Заминување од хотелот
- Посета на градот Битола и археолошкиот локалитет Хераклеа
- Ручек (попатно ланч пакет)
- Посета на Прилеп и споменикот Могила на непобедените
- Посета на археолошкиот локалитет Стоби
- Пристигнување пред училишната зграда во попладневните часови.

- **Активности во слободно време**

Прва етапа од 11 до 12 часот
Во ова време учениците активно се одмараат од претпладневните активности и тоа преку организирани прошетки и игри во природната околина на објектот. При крајот на оваа етапа учениците се подготвуваат за ручек.
Втора етапа од 13 до 15 часот
Време наменето за попладневен одмор
Трета етапа од 15:30 до 17 часот
Организирање квиз натпревари на знаење
Четврта етапа 17:30 до 19 часот
Организирање на групни натпревари во разни спортски активности. Подготовка за вечера
Петта етапа 20 до 21:30 часот
Активности од културно забавен карактер

НАСТАВНИ СОДРЖИНИ ШТО ЌЕ СЕ РЕАЛИЗИРААТ ЗА ВРЕМЕ НА НАСТАВАТА ВО ПРИРОДА

- **Македонски јазик**

- Изразување и творење – Пишуваме извештај од патувањето: Патуваме и ја запознавме татковината;
- Говорна и писмена вежба (истражуваме – учиме - пишуваме): Браќа Миладиновци, паркот на поезијата,

 Пишување сознанија за градот Охрид, неговите културно – историски карактеристики (чаршијата, занаети и др.);
 Пишуваме извештај за посетата на Природонаучен музеј „Др. Никола Незлобински“, илустрираме што ни остави впечаток;
 Говорна и писмена вежба: Мојата прекрасна земја – Вевчанските извори, Дељан (мрестилиште на јагули), Црн Дрим;
 Говорна и писмена вежба: Мојата прекрасна земја – Охрид (чаршија, Плаошник...)
 Изработуваме информативна книга;

➢ **Математика**

 Решавање разновидни задачи (собирање, одземање, множење, делење, равенки, текстуални, мерки, работа со податоци);
 Километар;
 Мерки – повторување;
 Работа со податоци;

➢ **Природа**

 Растителниот и животинскиот свет во и покрај вода – Охрид, релјеф;
 Живеалишта и врска меѓу организмите и живеалиштата;
 Растенија покрај езерскиот брег и блиската околина;

➢ **Општество**

 Традицијата и културно - историските карактеристики на Струга;
 Повторување на знаењата;

➢ **Музичко образование**

 Темпо: брзо – бавно;
 Знак за позвторување;

➢ **Ликовно образование**

 Сликање/цртање на впечатоци од посети (техника по избор);
 Ликовно изразување по доживување – слободна техника

➢ **Физичко и здравствено образование**

 Натпревар – народна топка;
 Фудбал, ракомет;
 Елементарни игри;

Носители на активностите:

- одделенските раководители
- учениците од V одд.

Начин на реализација:

- одредиштата се избрани според интересот на учениците и родителите,
- во организацијата и реализацијата ќе посредува избраната туристичка агенција.

Раководител на екскурзијата: Јулијана Станковска Колевска - одделенски раководител на V - 2 одд.

Одговорни наставници: Гордана Јакимовска одделенски раководител V-1одд. и Јулијана Станковска Колевска одделенски раководител на V - 2 одд.

Време на реализација: четири дена во април или мај

Техничка организација: Висококвалитетни, климатизирани, безбедни патнички автобуси, со записник за извршен технички преглед на автобусот не постар од шест месеци и лекарско уверение за возачот не постаро од шест месеци како и потврда од одговорното лице на превозникот дека возачот не возел 12 часа пред поаѓањето, добри услови за сместување, туристички водич и лекар.

Технички услови на објетот:

- исхраната е подготвена по норматив, листа на јадења усогласена според возраста и поребите на учениците, три оброци и ужинка;

- сопствена здравствена амбуланта, здравствена заштита на учениците 24 часа;
- училници за изведување настава;
- спортски терени, услови за спотрско – рекреативен и културно – забавен живот;
- рекреатори;
- физичко обезбедување на објектот.

Начин на финансирање: Самофинансирање од страна на родителите

Начин на вреднување и користење на резултатите: На сите одредишта ќе се прати работата и однесувањето на учениците, преку разговор и други форми (пишување есеи, писмени состави, извештаи, описи, изработка на плакати и сл.) ќе се добијат повратни информации.

ПЛАН ЗА ИЗВЕДУВАЊЕ НА НАБЉУДУВАЊА И ПОСЕТИ НА ЗНАМЕНИТОСТИ И УСТАНОВИ ЗА УЧЕНИЦИ ОД I ДО IX ОДДЕЛЕНИЕ
(во текот на годината според програмата)

Набљудувања:

- Набљудување на местото на живеење
- Набљудување на природата
- Набљудување на сообраќајот

Посети:

За поадекватно реализирање на наставниот план и програма, за полесно осознавање на наставните планови и содржини, планирани се посети на одредени објекти и манифестации од областа на културата кои ќе ги збогатат знаењата на учениците:

- Театар за деца и младинци
- Драмски театар
- Кино Милениум
- Македонска Филхармонија
- Музеј на град Скопје, Музеј на жртвите на холокаустот
- Музеј на ВМРО
- Библиотеки “Другарче” и „ Браќа Миладиновци“
- Саем на книгата
- Етнолошки и природо - научен музеј
- Изложби
- Црква Св. Спас и Даут- Пашин амам
- Спомен куќа на мајка Тереза
- Археолошки музеј на Р. С. Македонија
- Јаја Пашина џамија
- Музеи и Спомен куќи на историски личности (надвор од Скопје).

Соработката со други воспитно - образовни установи ќе значи соработка со основните училишта од општина Гази Баба, градот и пошироко и ќе се одвива во насока на активности кои ги третираат наставата и воннаставните активности како што се натпреварите во знаење во разни подрачја, работилници, трибини, проекти, ликовни хепенинзи и литературни читања и разновидни спортски натпревари.

Предвидена е посета на други институции од интерес за наставата: пошта, ЗОО, Аеродром, Железничка станица:

- Посета на метеоролошка станица
- Посета на Планетариум
- Културни манифестации – Златно Славејче
- Новогодишна претстава
- Посета на градот Скопје и неговите знаменитости
- Посета и запознавање со работата на општината.

Наставните посети надвор од училиштето за учениците од прво до деветто одделение ги планираат наставниците во своите наставни програми. Овие посети се планираат и реализираат и со цел да се искористат како ефективни ресурси за учење и стекнување трајни знаења.

Цели:

- Да се оспособи за воспоставување на културен однос со опкружувањето во насока на: - лично обраќање кон други луѓе ; приспособување на говор во дадена ситуација; културно однесување со други луѓе; еколошко

однесување.
- да ги прошират сознанијата за непосредната околина;
- да се оспособуваат за набљудување, опишување и споредување;
- да се оспособуваат да користат различни извори на знаења;
- да ги прошират знаењата за културното богатство на својата татковина;
- да се ориентираат во просторот и времето;
- да стекне елементарни знаења за театарот и драмската уметност;
- да се формираат навики за културно однесување при посета на театар, претстава;
- да се развива позитивен однос и почитување на различни професии;
- запознавање со училишната средина;
- да се запознае со стари градби, носии, стари предмети;
- да се запознае со сообраќајот од домот до училиштето;
- да ги спознава правилата за безбедно движење;
- да може безбедно да се движи во локалната средина;
- да ги препознава звуците од природата и околината ;
- да развива хуман однос кон живиот свет;
- да се развива свест за зачувување на чиста околина.

Стручен тим за подготовка на програмата за екскурзија:
Александра Димитриевска –директор
Весна Петковиќ- одделенски наставник
Јулијана Станковска Колевска - одделенски раководител
Гоце Петровски – предметен наставник
Ирена Камчева Младеновска – предметен наставник

Директор

Александра Димитриевска

____